

Karakterisztikus rendezés, groteszk jelmezek az új magyar opera jellemzői

Színműből lett A megmentett város

Eörsi István 1964-ben írott színműve nyomán készült, Fekete Gyula által szerzett új magyar operát mutatott be nemrégiben az Operaház. Kényes problematikája miatt a színművet a Kádár-korszakban sohasem adták elő – igaz, hogy utána sem, így ez az **Eörsi**-darab opera formájában került először a közönség elé.

Kertész Iván írása
a NÉPSZAVÁNAK

Új magyar opera bemutatójának volt színhelye nemrégiben az Operaház. Fekete Gyula fiatal zeneszerző az 1999-ben meghirdetett Millenniumi Operapályázatra írta művét, A megmentett várost, és az egyfelvonásosok kategóriájában a legjobb eredményt érte el vele. A komponista nem számít kezdőnek ebben a műfajban, Római láz című kisoperáját 1996-ban mutatták be a Merlin Színházban, ugyanezt idén Rómában is előadták. A megmentett város **Eörsi István** 1964-ben írott színműve nyomán készült. Szerzője pár évvel előbb szabadult ki a börtönből, ahova 1956-os tevékenysége miatt zárták be. Nem csoda hát, hogy bár a darab cselekménye a középkorban játszódik, az író a történelmi közelmúlt kérdéseire keres választ benne. Kényes problematikája miatt ezt a színművet a Kádár-korszakban természetesen sohasem adták elő – igaz, hogy utána sem, így ez az **Eörsi**-darab opera formájában került először a közönség elé.

Az opera központi figurája az Inkvizítor, ő annak az eszmének a képviselője, aminek győzelme érdekében itt minden eszköz megengedettnek számít. Ő ösztönzi egymás beárulására az embereket, hogy megmentse a várost. A helység lakosai is ugyanerre törekzenek a maguk módján, csak épp az nem derül ki, hogy tulajdonképpen mitől is kellene

Ambrus Ákos a bírós szerepében

MTI-FOTÓ

megmenteni ezt a várost. Fontos szerep jut a darabban Lidinek, a prostituálnak, aki megadóan vállalja a máglyahalált, azt sem lehet egészen érteni, hogy miért.

A kölcsönös beségások eredményeképp azután majd mindenki elpusztul. A főpap a végén örömmel regisztrálhatja, hogy sikeres munkát végzett, ha nagy

áldozatok árán is, de az ő eszméje győzött, tehát ő mentette meg a várost.

Fekete Gyula zeneszerző olyan kvalitásokról tesz tanúbizonyságot új művében, amelyek arra utalnak, hogy igazi operakomponista lehet belőle. A zenéje tonális, dallamos és jól énekelhető, ezek mind olyan jellegzetességek, amelyek ebben a műfajban nagyon jól kamatoztathatók. Ha az opera stílusát kellene meghatározni, talán úgy lehetne, hogy eklektikus. Ez egyrészt annyit jelent, hogy a szerzője nem epigon, azaz nem utánzó egyetlen komponistát sem, másrészt viszont azt is, hogy nincs jól felismerhető, egyéni hangja. Legszembek az opera lírai részletei, ezek kicsit túl is tengenek a darabban, pedig **Eörsi** szövege másfajta, excentrikusabb hangvételre is módot adna.

Nagy nyeresége volt a produkciónak, hogy a rendezésre sikerült megnyerni *Halász Pétert*, személyében egy nagyon karakterisztikus színházművész egyéni stílusával ismerkedhetett meg az Operaház javarészt konzervatív közönsége. *Király Anna* groteszk jelmezeiben érdekes, stilizált játékokra készítette a szereplőket. Az opera részben zárt számokból áll, így módot ad az énekeseknek arra, hogy szólószámokat is előadjanak. Vonatkozik ez elsősorban Lidi, a szajha megszemélyesítőjére, *Balaton Évára*, aki bensőségesen éneklé el áriáját. Tetszett *Sárkány Káz-*

mér popgitáros jellegűre formált és Rossini Figarójának motívumaival karakterizált Borbély, valamint *Gerdesits Ferenc* és *Szüle Tamás* buffókettőse. *Fried Péter* mozdulatlanságában is félelmetes Inkvizítort jelenített meg a színpadon. *Herczenik Anna*, *Mitilineou Cleo*, *Ambrus Ákos* és *Szappanos Tibor* egyegy jellegzetes figura megeremtelésével járultak hozzá az újdonság sikeréhez. Érzésem szerint A megmentett város előadása nem jelentett olyan nehéz feladatot a kórus és a zenekar számára, mint más kortárs operaké. *Kesselyák Gergely* irányításával nagyon jól is látták el feladatukat ezen az estén.

A megmentett város előtt egy másik egyfelvonásos, *Puccini* A köpeny című operája került színre. A rendezés szempontjából ez nem volt új produkció, csak más szereplők álltak be a darabba. Közülük a legjobbnak a Giorgettát alakító *Bátori Éva* bizonyult. Hangilág és játékban egyaránt kiemelkedő alakítást nyújtott. Két vendég is fellépett az előadáson, közülük a tenorista, *Ivan Csúpenics* tetszett kevésbé, néha nem tudtam felismerni, hogy milyen hangmagasságot szólatat meg. A Michelét alakító *Giancarlo Pasquetto* baritonista jó, de nem kiemelkedő színvonalú énekes. A különben szépen vezénylő *Kesselyák Gergely* időnként túl hangos dinamikát engedett meg a zenekarnak, elnyomva vele a szólistákat.